«Black Friday» o «Buy Nothing Day»?

written by Pep Puig i Boix | 24 de novembre de 2023

Al nostre país, als darrers temps, s'ha anat imposant això que en diuen el *Black Friday*, expressió que sintetitza en dos mots el manament principal de la societat industrialista-productivista: comprar, comprar i comprar.

Però arreu del món hi ha col·lectius que malden per introduir la cultura de la compra assenyada, per resistir la folla maquinària de la propaganda que incita a comprar per comprar, que incita a consumir sense miraments i a comprar sense avaluar les conseqüències que el consum té sobre la biosfera, els sistemes naturals i les cultures.

Cada any a finals de novembre (enguany el dia 24 de novembre), justament abans de començar la temporada de compres nadalenques, se celebra el *Buy Nothing Day* (Diada de no comprar res), una diada per fer una crida a la moderació i a la reflexió pel que fa als 'hàbits' de comprar.

A diverses ciutats del món i en ocasió d'aquesta diada es fan actes de sensibilització i d'acció per cridar l'atenció de les persones i perquè aquest Dia Sense Comprar Res alliberi el temps necessari per reflexionar a nivell personal, familiar i col·lectiu de quines conseqüències tenen les pràctiques consumistes que s'han anat imposant arreu.

Justament fa pocs dies he rebut un missatge d'Adbusters, el col·lectiu canadenc que va popularitzar, fa anys, el *Buy Nothing Day*. Aquest és el text traduït al nostre idioma:

«Hola a tots vosaltres, cors valents. Aquí tenim una manera de començar una nova vida:

En aquest *Black Friday*, resistim l'afany de comprar alguna

cosa ximple només per la novetat, la il·lusió fugaç de control. El desig de comprar en realitat no ve de dins de cadascú. És el codi establert per tots els anuncis, correus electrònics, comercials i celebritats amb qui sempre us topeu. Les nostres ments estan corrompudes per una vida de mentides dissenyades per buidar-nos i treure les nostres inseguretats més profundes.

Ens quedem en un *funk* letàrgic, aferrats a una esperança fràgil que pot ser trencada per una sola mala notícia. És hora d'alliberar-nos de tota aquesta porqueria. Aquest divendres, mantinguem la targeta de crèdit enfundada. Guardem els diners en efectiu a les butxaques. No comprem. Només respirem. Sortim a fora. Sentim el pols del planeta: la terra sota els peus, el sol a la cara. Escoltem el vent. Mirem com un ocell passa volant. Donem cinc euros a una persona sense llar. Fem una xerrada de cor a cor amb una persona amiga.

Centrem-nos en allò que importa i veurem com el gris quotidià torna lentament als colors de la vida real. El *Black Friday* és el ritual pervers d'una civilització fallida. Posem-nos en marxa.»

Per ajudar en aquesta reflexió, reprodueixo el que deia una reconeguda autora que va popularitzar la cultura de la simplicitat voluntària, quan va publicar, l'any 1981, l'obra *Voluntary Simplicity: Toward a Way of Life that is Outwardly Simple, Inwardly Rich*. Duane Elgin suggeria alguns criteris per ajudar a diferenciar entre necessitats imposades per la societat consumista i necessitats reals:

- El que jo tinc o compro promou l'activitat, l'autosostenimient i el compromís/la implicació o indueix passivitat i dependència?
- Els meus esquemes de consum són bàsicament satisfactoris o jo compro moltes coses que no omplen necessitats reals?
- Com estan vinculats el meu treball i tipus de vida

presents als pagaments a termini, als costos de manteniment i de reparació, i a les expectatives dels altres?
- Considero l'impacte dels meus esquemes de consum sobre l'altra gent i sobre els sistemes naturals de la Terra?

Tornant al nostre país, solament citar que un reconegut i respectat empresari ha publicat, molt recentment, l'obra 'La fi de l'abundància: creixement sostenible o decreixement estable? Cap a un benestar eficient i frugal', en què introdueix el concepte de frugalitat, tan necessari en el món que ens toca viure, immers en una crisi múltiple (climàtica, ecològica, social) i de la qual difícilment en sortirem amb la visió del món i els patrons de comportament heretats del segle XX.